

Nr 143.

Ankom till riksdagens kansli den 7 maj 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för förre reservofficersaspiranten Å. O. Lidholm från viss ersättningsskyldighet.

(1:a avd.)

I propositionen nr 198 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen medgiva, att förre reservofficersaspiranten Å. O. Lidholm må, därest han före den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen inbetalar ett belopp av 2,000 kronor, befrias från återstoden av honom jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 29 december 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

Förre reservofficersaspiranten Å. O. Lidholm, som tjänstgjort vid Svea flygflottilj, avvek den 21 juni 1939, då han företog en beordrad navigerings- och radioflygning med ett flygplan av typen J 8, från anbefalld flygväg samt förde vid flygning över Fagerudds samhälle i närheten av Enköping flygplanet på lägre höjd än tillåtet enligt gällande föreskrifter, varjämte han manövrerade detsamma felaktigt med påföljd att flygplanet slog mot växande träd och led totalhaveri.

Med anledning härav ställde vederbörande åklagare Lidholm under tilltal vid Svea artilleriregementes krigsrätt, och i utslag den 6 juli 1939 prövade krigsrätten rättvist döma Lidholm, jämlikt 77 § andra stycket strafflagen för krigsmakten, jämfört med 130 § samma lag, ävensom jämlikt sistnämnda lagrum, för underlåtenhet att rätt fullgöra förmans i tjänsten givna befallning samt grov vårdslöshet och grovt oförstånd i fullgörande av tjänsteplikt att hållas i fängelse en månad. Härjämte förpliktades Lidholm att till flygförvaltningen utgiva ersättning med tillhopa 121,820 kronor 40 öre.

Krigshovrätten, där Lidholm besvarade sig under yrkande, att straffet måtte nedsättas till disciplinstraff och att han måtte befrias från ersättningsskyldighet, fann genom utslag den 17 oktober 1939 ej skäl att göra ändring i krigsrättens utslag.

Kungl. Maj:t, varest Lidholm anförde besvär över krigshovrättens utslag, fann genom utslag den 29 december 1939 ej skäl att göra ändring i krigshovrättens utslag.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom utslag den 15 februari 1940 av nåd bestämt Lidholms straff för ifrågavarande brott till vaktarrest 15 dagar.

I en den 21 februari 1940 dagtecknad skrift har nu Lidholm — under

åberopande bland annat att han, som saknade egentliga egna tillgångar och till följd av sin förseelse måste välja en ny levnadsbana, icke för närvarande kunde avbetala något å ersättningsbeloppet och troligen aldrig skulle bliva i stånd att helt gälda detsamma — anhållit om befrielse från skadeståndsskyldigheten antingen helt och hållet eller ock efter gäldande av ett obetydligt belopp. Till stöd för sin hemställan har Lidholm åberopat, bland annat, en av chefen för flygvapnet i nådeärendet avgiven promemoria, vari nämnde chef på anförda skäl såsom sin uppfattning uttalat, att fängelsestraff och skadeståndsskyldighet under förhandenvarande omständigheter syntes utgöra en alltför sträng påföljd.

Flygförvaltningen har i avgivet utlåtande den 5 mars 1940 på anförda skäl tillstyrkt, att sökanden befriades från sin betalningsskyldighet under villkor att han före den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen erlade lämpligt belopp, förslagsvis 1,200 kronor.

Statskontoret har i yttrande den 13 mars 1940 förordat, att Lidholm befrias från ersättningsskyldigheten under förutsättning att han antingen under sex år med början den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen erlägger ett årligt belopp av 600 kronor, eller att han senast den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen inbetalar 3,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anført följande i ärendet:

I likhet med flygförvaltningen och statskontoret kan jag i betraktande av de i ärendet föreliggande omständigheterna icke tillstyrka, att Lidholm helt befrias från den honom åvilande skadeståndsskyldigheten.

Såsom de hörda myndigheterna framhållit äro emellertid de ekonomiska konsekvenser, som drabbat Lidholm, opropotionerligt stora i förhållande till de tjänstefel, som han enligt vad den lämnade redogörelsen utvisar låtit komma sig till last. Vid sådant förhållande och då sökanden, därest hans brott av domstolarna ansetts kunna sonas med allenast disciplinstraff, på grund av bestämmelsen i lagen den 7 mars 1929 (nr 28) om befrielse i visst fall för befälhavare eller förare å luftfartyg, hörande till krigsmakten, från skyldighet att gälda skadestånd icke blivit skadeståndsskyldig, samt sökanden i nådeväg fått straffet nedsatt till disciplinstraff, tala starka billighets-skäl för att sökanden mot utgivande av ett mindre belopp befrias från att erlägga återstoden av skadeståndsbeloppet.

Beträffande storleken av detta belopp har flygförvaltningen föreslagit ett engångsbelopp av 1,200 kronor, medan statskontoret förordat antingen en årlig inbetalning av 600 kronor under sex år eller en engångsbetalning av 3,000 kronor. För min del finner jag mig böra tillstyrka, att Lidholm må befrias från sin ifrågavarande skadeståndsskyldighet till kronan, därest han före den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen inbetalar ett belopp av 2,000 kronor.

Utskottet.

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anført får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva, att förre reservofficersaspiranten Å. O. Lidholm må, därest han före den 1 oktober 1940 till flygförvaltningen inbetalar ett belopp av 2,000 kronor, befrias

från återstoden av den honom jämlikt Kungl. Maj:ts utslag
den 29 december 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

Stockholm den 7 maj 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 142.
